

Algorytmy Geometryczne

Sprawozdanie – Ćwiczenie 4: Przecinanie się odcinków

Krzysztof Chmielewski

Data wykonania: 18.11.2024

Data oddania: 02.12.2024

Spis treści

WSTĘP	2
CEL ĆWICZENIA	2
TEORIA	2
ZAŁOŻENIA	2
OPIS ALGORYTMU	2
OPIS WYKORZYSTANYCH STRUKTUR	2
DANE TECHNICZNE.....	3
REALIZACJA ĆWICZENIA.....	4
GENEROWANIE ZBIORÓW ODCINKÓW	4
WYKORZYSTANE STRUKTURY	4
IMPLEMENTACJA STRUKTURY ZDARZEŃ I STANU	5
ZMIANY W STRUKTURACH	5
OBSŁUGA STRUKTURY ZDARZEŃ.....	5
OBSŁUGA STRUKTURY STANU	6
WYZNACZANIE PRZECIĘCIA.....	6
WYNIKI I ANALIZA.....	7
STWIERDZENIE ISTNIENIA PRZECIĘCIA	8
WYZNACZENIE WSZYSTKICH PRZECIĘĆ.....	8
ZBIÓR TESTUJĄCY DUPLIKATY	10
WNIOSKI.....	10

WSTĘP

CEL ĆWICZENIA

Celem tego ćwiczenia jest zapoznanie się z algorytmem wyznaczającym przecięcia odcinków na dwuwymiarowej przestrzeni, a także wykorzystanie odpowiednich struktur potrzebnych do implementacji tego algorytmu, dzięki, którym jego złożoność czasowa będzie niższa.

TEORIA

ZAŁOŻENIA

Podczas realizacji algorytmu zostaną pominięte następujące przypadki: odcinków pionowych, odcinków nałożonych na siebie oraz przypadek, gdy trzy lub więcej odcinków przecina się w jednym punkcie.

OPIS ALGORYTMU

Algorytm opiera się o tzw. zmiatanie. Wyznaczamy prostą (miotłę), która będzie przesuwana się w wyznaczonym kierunku zmiatania zgodnie z określonymi **zdarzeniami**, które będą przetrzymywane w **strukturze zdarzeń**. Jednocześnie deklarujemy **strukturę stanu**, która będzie przetrzymywać informację potrzebne do wykonywania obliczeń, będzie ona aktualizowana przy każdym zdarzeniu.

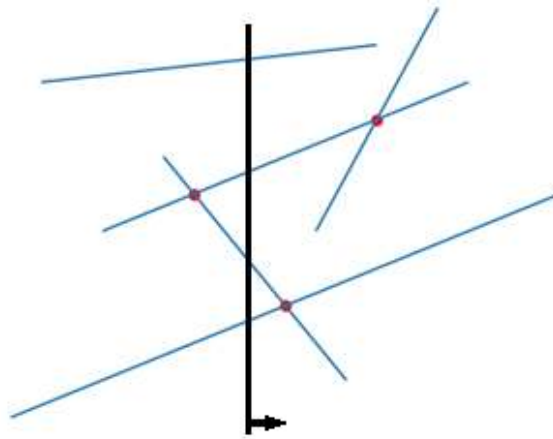
W naszym przypadku miotła będzie przesuwana się w kierunku rosnących wartości x . Miotła będzie zatrzymywać się kolejno w punktach zdarzeń, które będziemy wyciągać ze struktury zdarzeń. Wszystko co jest na lewo od miotły uznajemy za sprocesowane, natomiast to co po prawej będziemy analizować.

Odcinki należy wpierw uporządkować zgodnie z kryterium podanym na wykładzie i zrealizować kroki algorytmu zmiatania.

OPIS WYKORZYSTANYCH STRUKTUR

Struktura zdarzeń Q – zawiera uporządkowane końce odcinków rosnąco w kierunku x -ów. Zawiera także punkty przecięć aktywnych odcinków.

Struktura zdarzeń T – jest to zbiór odcinków aktywnych odpowiednio uporządkowanych względem współrzędnych y dla określonego położenia miotły

Rys. 1 Ilustracja miotły w opisanym algorytmie

Na Rys. 1 pokazano ilustrację miotły w dwuwymiarowej przestrzeni.

DANE TECHNICZNE

Ćwiczenie zostało wykonane z użyciem narzędzia graficznego dostarczonego przez Koło Naukowe Bit (<https://github.com/aghbit/Algorytmy-Geometryczne>), które umożliwia wizualizację wykresów i kształtów geometrycznych wykorzystujące różne biblioteki języka Python (np. `numpy`, `pandas`, `matplotlib`) oraz `Anacondę` do stworzenia odpowiedniego jądra dla `Jupyter Notebook`. Kod zawarty w pliku `chmielewski_kod_4.ipynb` został napisany w języku Python właśnie przy użyciu Jupyter Notebook.

Obliczenia zostały wykonane z wykorzystaniem sprzętu o następujących parametrach:

Komputer -> wirtualna maszyna VirtualBox:

- **Procesor:** AMD Ryzen 5 5600X 6 rdzeniowy, podstawowe taktowanie: 3,70 GHz -> w wirtualnej maszynie wykorzystano jedynie 5 z 12 wątków
- **Karta Graficzna:** NVIDIA GeForce RTX 3060 Ti 8GB GDDR6X
- **RAM:** 32GB DDR4 3000MHz CL16 -> w wirtualnej maszynie wykorzystano jedynie 16GB
- **OS:** Linux Ubuntu 24.04

Laptop:

- **Procesor:** Intel Core I5-1235u 10 rdzeniowy, podstawowe taktowanie: 1,30 GHz
- **Karta Graficzna:** zintegrowana z procesorem Intel UHD
- **RAM:** 8GB DDR4 3200MHz
- **OS:** Linux Ubuntu 24.04

REALIZACJA ĆWICZENIA

GENEROWANIE ZBIORÓW ODCINKÓW

Przy realizacji podanego algorytmu mamy dwie opcje wprowadzania zbiorów, na których będą przeprowadzane testy: losowe generowanie zbioru odcinków lub ręczne wprowadzanie odcinków.

Dla generowania losowego zbioru została utworzona funkcja `generate_uniform_sections()`, która zwraca zbiór losowo wygenerowanych odcinków zgodnie z założeniami, jako argumenty funkcja przyjmuje maksymalną współrzędną x i y , która może zostać wylosowana, a także ilość odcinków do wygenerowania.

Do ręcznego wprowadzania odcinków została napisana funkcja `add_sections()`, która otwiera okno, w którym można rysować odcinki poprzez zaznaczenie dwóch punktów w przestrzeni. Wybranie jednego punktu sprawia, że algorytm oczekuje na wprowadzenie drugiego punktu jako drugiego końca odcinka, jego wprowadzenie od razu łączy dwa punkty w odcinek. Wybranie punktu wprowadza się za pomocą **lewego przycisku myszy**, aby zaakceptować narysowany zbiór należy kliknąć **spację**. Istnieje także możliwość zresetowania całego obszaru rysowniczego za pomocą przycisku `r`.

WYKORZYSTANE STRUKTURY

W przedstawionym algorytmie wykorzystuję dwie struktury: punktu – `Point` oraz odcinka – `Segment`. Struktura punktu jest mało potrzebna z punktu widzenia algorytmicznego, ponieważ w jej miejsce można było wykorzystać krotki, lecz jest ona pomocna, do ujednolicenia kodu i jego czytelności.

- Klasa `Point` określa jeden punkt w przestrzeni dwuwymiarowej, posiada atrybuty x i y , które są odpowiednikami współrzędnych tego punktu na płaszczyźnie kartezjańskiej. Posiada konstruktor i metody przeciążające operator `(==)` oraz `(>)`, aby można było określić zależność między dwoma punktami. Posiada także metodę `hash`, która odpowiednio hashuje atrybuty klasy.
- Klasa `Segment` określa odcinek między dwoma punktami, posiada atrybuty w postaci punktów końcowych tego odcinka, są one klasy `Point`, a także jednoznacznie określające prostą parametry α i β , czyli współczynnik kierunkowy prostej i wyraz wolny. Podobnie jak klasa opisana wyżej, `Segment` posiada metody przeciążające oraz metodę `hashującą`.

Metody przeciążające są potrzebne do określenia na jakiej podstawie odcinki i punkty są porównywalne, metody hashujące są wymagane do później opisanej struktury `SortedSet`.

Klasa `Segment` dodatkowo posiada metodę statyczną, która jest określona dla całej klasy, a nie jedynie obiektu danej klasy, pomaga ona zaznaczyć współrzędną x -ową, na której obecnie znajduje się miotła, dla wszystkich odcinków, a nie tylko jednego.

IMPLEMENTACJA STRUKTURY ZDARZEŃ I STANU

Zarówno struktura zdarzeń Q jak i struktura zdarzeń T zostały zrealizowane jako obiekty klasy `SortedSet`, która jest częścią zewnętrznej biblioteki `sortedcontainers`. Dlaczego taki wybór? Klasa `SortedSet` to mutowalny, posortowany zbiór, którego metody są realizowane w czasie $O(\log n)$. Jest to klasa łącząca w sobie cechy zbioru, zatem nie zezwala na powtarzanie się elementów, oraz klasy `SortedList`, która utrzymuje porządek elementów, a także zapewnia pobieranie elementów, usuwanie ich w czasie $O(\log n)$, podobnie operacja dostawania się do indeksu konkretnego elementu zachowuje ten czas.

Jak zainstalować bibliotekę `sortedcontainers` w swoim środowisku `conda`?

1. Należy aktywować środowisko poleceniem **`conda activate (nazwa_środowiska)`**
2. Należy zainstalować bibliotekę za pomocą komendy `pip`: **`pip install sortedcontainers`**
3. Można zweryfikować czy biblioteka ta została dodana do środowiska poprzez: **`pip list`** albo **`conda list`**

ZMIANY W STRUKTURACH

Do realizacji były dwa algorytmy: pierwszy – sprawdzający czy istnieje przecięcie w danym zbiorze, drugi – wyznaczający wszystkie przecięcia.

Ze względu na to, że najpierw w moim przypadku został zaimplementowany drugi algorytm znajdowania wszystkich przecięć, to nie zmieniałem struktur stanu i zdarzeń. W przypadku pierwszego algorytmu stwierdzenia czy istnieje przecięcie, nie musimy dokładać do struktury stanu następnych przecięć, a jedynie zwrócić `True`. Alternatywnie można zamiast `SortedSet` użyć implementacji listowej z sortowaniem, więc dla struktury zdarzeń Q posortowanie ma złożoność czasową $O(n \log n)$, podobnie dlatego, że natrafiając na przecięcie jedynie zwracamy `True`, a nie zmieniamy kolejności i sąsiadów w strukturze stanu T , wstawianie do posortowanej listy następnego aktywnego odcinka ma złożoność $O(n)$.

OBSŁUGA STRUKTURY ZDARZEŃ

Zdarzenia początku, końca odcinka oraz przecięcia odcinka są obsługiwane zgodnie z procedurami opisanymi na wykładzie:

- zdarzenie początku odcinka **L** - aktualizujemy położenie miotły, wstawiamy odcinek do struktury stanu T i sprawdzamy sąsiadów danego odcinka, jeśli znajdujemy jakieś przecięcie to wstawiamy je do struktury zdarzeń Q
- zdarzenie początku odcinka **R** - aktualizujemy położenie miotły, usuwamy odcinek ze struktury stanu T i sprawdzamy czy sąsiedzi tego odcinka się przecinają, jeśli znajdujemy jakieś przecięcie to wstawiamy je do struktury zdarzeń Q , przechowywane w zbiorze indeksy odcinków zapewnią, że nie będziemy przetwarzać duplikatów.
- zdarzenie jest przecięciem odcinków **C** - zamieniamy kolejnością odcinki w strukturze stanu T , aktualizujemy położenie miotły, sprawdzamy sąsiadów odcinków tworzących przecięcie i jeśli zostało wykryte jakieś nowe przecięcie to dodajemy je do struktury zdarzeń Q

OBSŁUGA STRUKTURY STANU

Struktura stanu T jest zbiorem odcinków aktywnych uporządkowanych względem współrzędnych y-owych. Aby odpowiednio stwierdzać kolejność i porządek w strukturze T, należało ustalić kilka cech dla klasy Segment, której obiekty są przechowywane właśnie w strukturze T, która jest zaimplementowana jako SortedSet. Aby obiekty klasy Segment były porównywalne ze sobą należy wskazać dla nich metodę przeciążającą operator porządku (lesser than albo greater than) czyli (<) lub (>) oraz metodę przeciążającą operator równości (==). W moim przypadku dla operatora porządku została wybrana metoda przeciążająca (greater than) (>) i porównuje ona odcinki na podstawie współrzędnej y-owej przy pomocy wyznaczenia tej współrzędnej ze wzoru na funkcję liniową.

Dlatego, że miotła zatrzymuję się w różnych punktach zdarzeń, a co za tym idzie – zmienia się współrzędna x-owa oraz aktualny stan przetwarzanych odcinków, to może zdarzyć się sytuacja, że dany odcinek zostaje usunięty ze struktury stanu lub też w wyniku przecięcia się odcinków nastąpi zmiana kolejności dwóch odcinków. W związku z tym, dla każdego położenia x miotły rozpatrywany stan odcinków może się różnić, zatem potrzebujemy rozróżniać porządek odcinków w zbiorze dla każdego zdarzenia, czyli współrzędnej x-owej miotły. Rozwiązaniem tego problemu jest ustalenie statycznej metody dla klasy Segment, która określa na jakim położeniu x znajduje się miotła, dzięki temu ustalenie porządku dla odcinków będzie różne ze względu na to jak zmienia się położenie współrzędnej y zgodnie ze wzorem funkcji liniowej. Ta współrzędna x-owa musi być zatem aktualizowana przy każdym dojściu miotły do jakiegoś zdarzenia, dla zdarzenia jakim jest początek i koniec odcinka sytuacja jest prosta, ponieważ po prostu aktualizujemy położenie miotły. Natomiast w przypadku zdarzenia przecięcia odcinków najpierw musimy zamienić pozycjami w zbiorze przecinające się odcinki, a następnie przesunąć położenie miotły o nieznaczną odległość epsilon w prawo tak, aby porządek w zbiorze był zgodny w rzeczywistości, gdyż przecinające się odcinki zmieniły położenia względem swoich aktualnych współrzędnych y-owych

WYZNACZANIE PRZECIĘCIA

Metoda wyznaczania przecięcia opiera się o wyprowadzenie wzoru na współrzędną x-ową ze wzorów na funkcję liniową w sposób następujący:

$$a_1x + b_1 = a_2x + b_2 \rightarrow (a_1 - a_2)x = b_2 - b_1 \rightarrow x = \frac{b_2 - b_1}{a_1 - a_2}$$

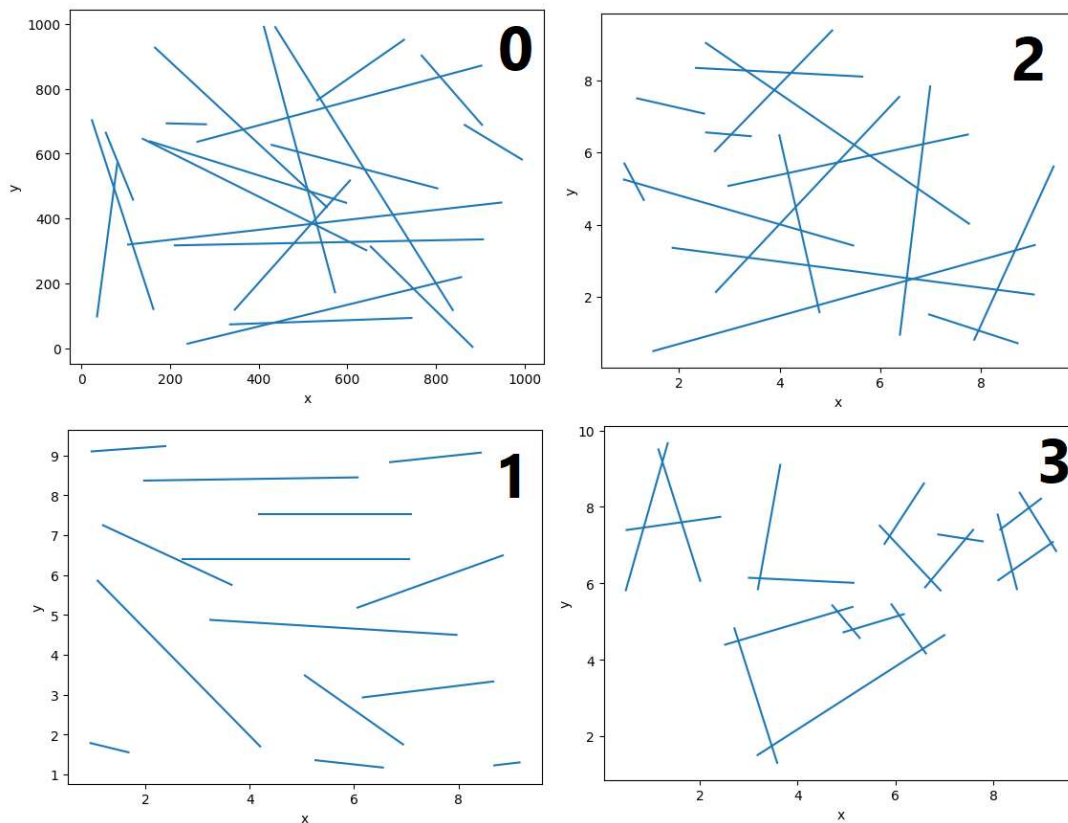
Jeżeli współczynniki kierunkowe są sobie równe to funkcja zwraca None. Wyliczona w ten sposób współrzędna x-owa musi mieścić się w przedziale x-ów w sposób następujący:

$$\max(x_{A1}, x_{A2}) \leq x \leq \min(x_{B1}, x_{B2})$$

Gdzie A1 i A2 to początki rozpatrywanych odcinków odpowiednio 1 i 2, a B1 i B2 to ich końce. Ten warunek gwarantuje to, że jeżeli dwie proste wyznaczone przez te odcinki 1 i 2 kiedyś się przetną to przecięcie zaliczamy do interesującego nas przecięcia, gdy jest ono w obrębie rozpatrywanych odcinków. Następnie za pomocą tak wyznaczonego x możemy ze wzoru na funkcję liniową wyznaczyć współrzędną y danego przecięcia i otrzymujemy punkt przecięcia $C = (x, y)$.

WYNIKI I ANALIZA

Do testów poddano cztery zbiory odcinków, z czego 3 były wprowadzane ręcznie, aby uwzględnić określone przypadki. Na Rys. 2 poniżej jest ich wizualizacja, zbiór 0 był zbiorem generowanym z użyciem funkcji losującej odcinki.

Rys. 2 Testowe zbiory odcinków

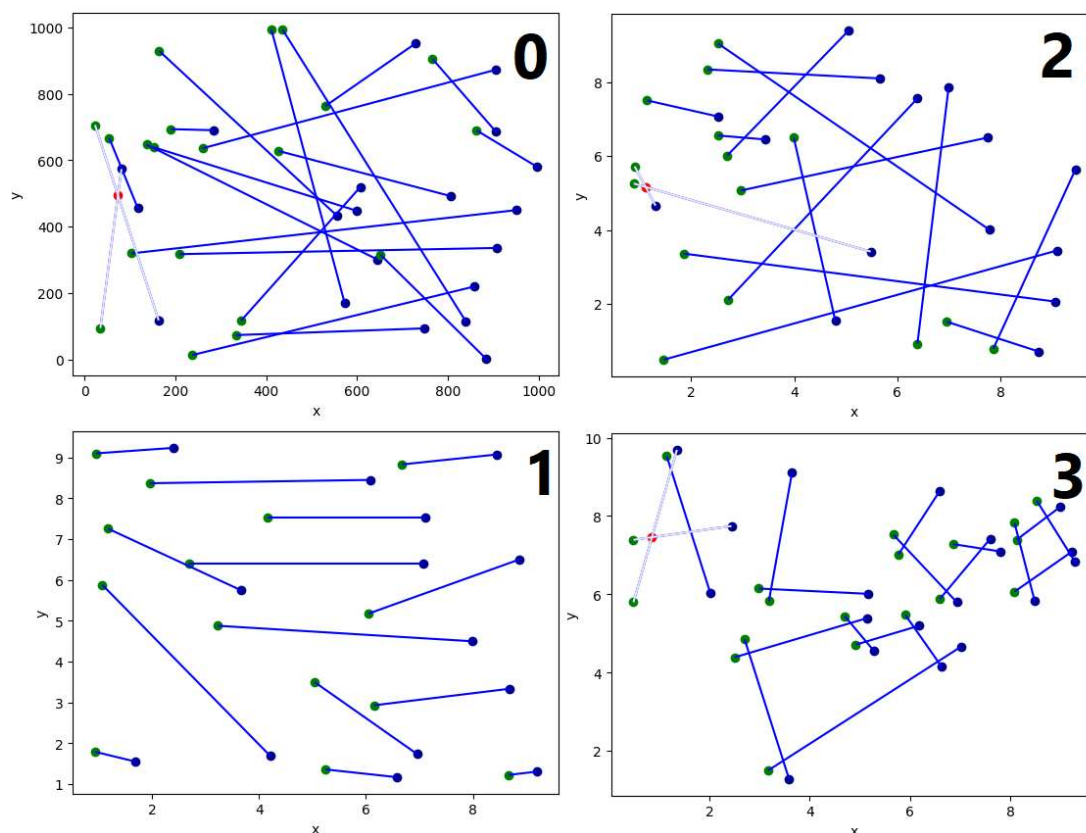
Celowo, aby zweryfikować poprawność algorytmu wybrano zbiór 1, który nie zawiera żadnych przecięć, a także zbiór 2, w którym znajduje się wiele przecięć, gdzie niektóre odcinki mają ponad 4 przecięcia. Zbiór 3 zawiera odcinki, z których każdy ma przynajmniej jedno przecięcie.

Do wizualizacji użyto następujących oznaczeń:

- **Zielone** punkty – początki odcinków
- **Granatowe** punkty – końce odcinków
- **Czerwone** punkty – punkty przecięcia się odcinków
- **Niebieski** kolor odcinka – odcinki, które aktualnie nie znajdują się w strukturze stanu (są sprocesowane, albo miotła jeszcze do nich nie dotarła)
- **Jasnoniebieski** kolor odcinka – odcinki aktualnie procesowane, znajdujące się w strukturze stanu.
- **Czarna** prosta prostopadła do osi OX - miotła

STWIERDZENIE ISTNIENIA PRZECIĘCIA

Pierwszy algorytm ma za zadanie sprawdzić czy w ogóle istnieje przecięcie w danym zbiorze punktów. Wyniki tego algorytmu są następujące, a ich wizualizację można zobaczyć na Rys. 3.

Rys. 3 Wyniki pierwszego algorytmu

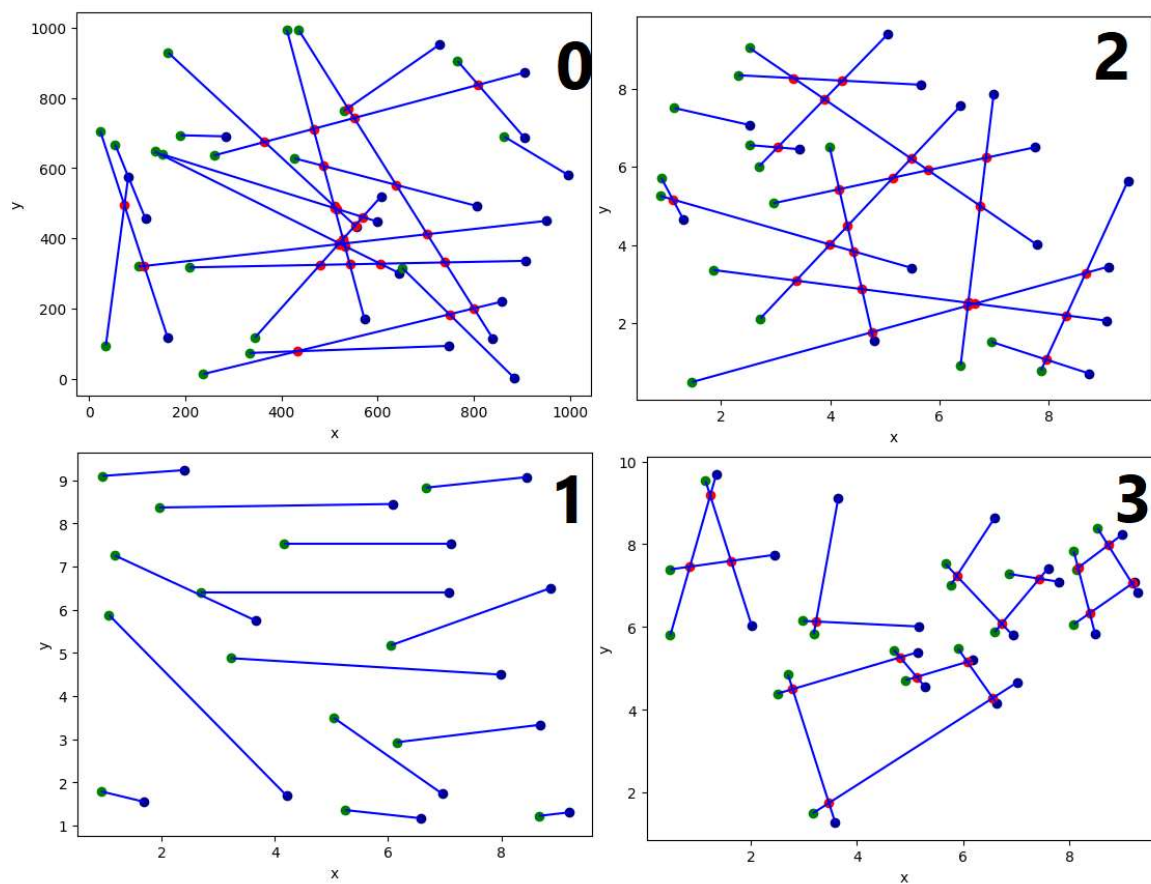
Algorytm poprawnie wyznaczył przecięcia dla zbiorów 0, 2 i 3, dla zbioru 1 nie wyznaczył żadnego przecięcia zgodnie z tym jak powinno być.

WYZNACZENIE WSZYSTKICH PRZECIĘĆ

Zadaniem drugiego algorytmu było wyznaczenie wszystkich przecięć w zbiorze. Wyniki dla poszczególnych zbiorów wyglądają następująco:

- Zbiór 0 – 28 przecięć
- Zbiór 1 – 0 przecięć
- Zbiór 2 – 23 przecięcia
- Zbiór 3 – 17 przecięć

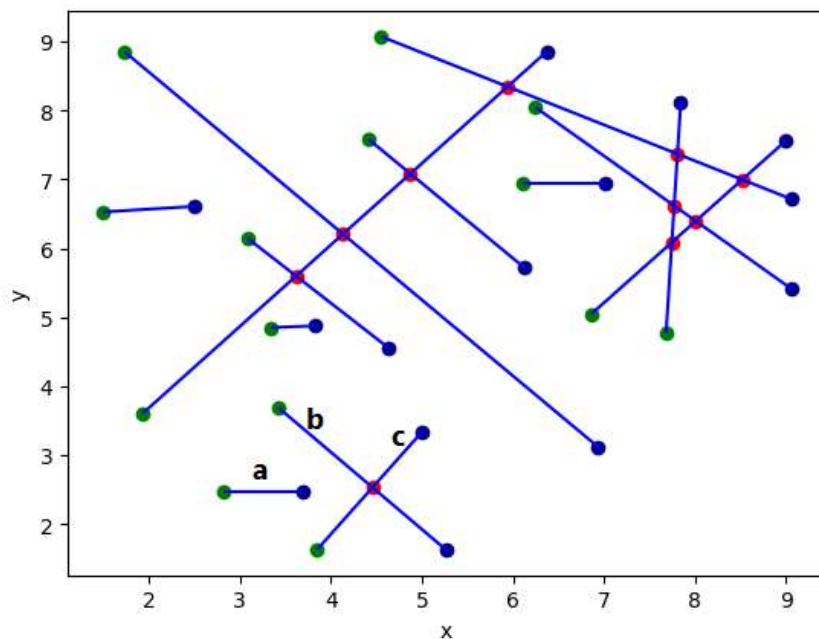
Wyniki w postaci ilustracji widnieją na Rys 4. poniżej.

Rys. 4 Wyniki drugiego algorytmu

ZBIÓR TESTUJĄCY DUPLIKATY

Istnieje opcja, aby niektóre przecięcia były wyznaczane kilkakrotnie, algorytm zapewnia, aby przecięcia w zbiorze wynikowym były zawarte bez duplikatów, do tego celu wyznaczono zbiór testowy, który widać na Rys. 5. Jest on podobny do zbioru 0 lecz ma mniejszą ilość przecięć dzięki czemu łatwo jest zweryfikować wynik. Przykładowo wstawienie duplikatu mogłoby nastąpić, gdy przecięcie zostaje wykryte w momencie usunięcia końca odcinka **a** ze struktury zdarzeń, a także w chwili dodania początku odcinka **b** do struktury zdarzeń.

Rys. 5 Wynik algorytmu na zbiorze testowym

Algorytm wyznaczył 10 przecięć dla zbioru testowego, co jest zgodne z prawdą i potwierdza poprawność tego, że algorytm nie wyznacza duplikatów.

WNIOSKI

Algorytm przeszukiwana zbioru odcinków w celu znalezienia wszystkich przecięć odcinków ma złożoność $O((P + n) \log n)$ gdzie n to liczba odcinków w zbiorze, a P to liczba przecięć. Ma on taką złożoność dzięki struktutom bazujących na działaniach pobierania i usuwania elementu ze zbioru w czasie logarytmicznym. W tym przypadku jest to struktura działająca na posortowanym zbiorze SortedSet.